

KOLLÉGIUM

S Z A K M A I - M Ó D S Z E R T A N I , I N F O R M Á C I Ó S F O L Y Ó I R A T

Kiadja a Kollégiumi Szövetség

Alapította a Kollégiumokért Sajtóalapítvány

A TARTALOMBÓL:

**Közoktatási Szakmai
Pályázat 2002**

**Mit evett hajdanában
a kollégista?**

**Ötéves a Városi Kollégium
Környezetvédelmi hét
Cegléden**

XI. évfolyam 2001. november

11

Orbán Balázs Gimnázium Kollégiuma, Székelykeresztúr

Orbán Balázs Gimnázium Kollégiuma

Székelykeresztúr város Hargita megye délnyugati részén a Nagy-küküllő völgyében fekszik, a Gagy patak és a Nyikó beömlése között 390-395 méter tengerszint feletti magasságban. Területe 4526 ha, lakóinak száma köze 11.000. A város és környéke, mintegy 7000 éve lakott, a régészeti kutatások számos ősi kultúra emlékét hozták a felszínre (csiszolt kőkorszak, bronzkor, vaskor, római kor, gótok, gepidák, szlávok). Őseink a XI. században már megjelentek a vidéken is.

A település elsős írásos említése 1332-1333-ból származik (Sancta Crux), az ezt megelőző időszakra esik a helység katolikus templomának építése, amelyet később többször átalakítottak.

1459-ben már mezővárosként emlegetik (oppidum), s ekkor már az önálló Keresztúrszék, később a Keresztúr fiúszék központja. 1559-ben Izabella királynő kiváltságlevelét ad a városnak, 1590-től már városi jogokkal rendelkező város, s ezek a kedvezmények kedvező feltételeket teremtenek számára a városiasodás útján.

1548-1568 között a lakosság áttér az unitárius vallásra, 1568-ban már itt tevékenykedik Bora András iskolamester, aki egyben a középfokú iskola szervezője is.

A XVII. században a város tovább erősödik: 1605. február 1-én itt választották Bocskai Istvánt székely

ispánná, 1631-ben már működik a református iskola, a következő évben a gyülekezet templomot is épít.

1767-ben a katolikusok visszakapják templomukat, az unitáriusok saját templom felépítését határozzák el. Ugyanők alapítják az első székelyföldi unitárius gimnáziumot 1793-ban, amely ma Orbán Balázs nevével viseli.

A címlapon látható kollégium a gimnáziumhoz tartozik, mely szintén egy idős az iskolával.

130-150 tanulóval biztosítja az eljárást, 6-10 ágyas szobákban, önálló konyhával. Sajnos az elhelyezés az intézmény anyagi helyzete miatt igen szegényes, szinte kizárólag az iskolai tanuláshoz elengedhetetlenül szükséges minimális feltételeket biztosítja.

A gimnázium magyar segítséggel jutott számítógépekhez, és az Internet hozzáférés is egyenlőre az ígéret szintjén van. A közel 100 fős tantestület néhány tagja dolgozik csak a kollégiumban, akik az intézmény anyagi helyzetén úgy próbálnak javítani, hogy hétvégeken, iskolai szünetekben vendégeket fogadnak. Jó kapcsolatot építettek ki hazánk néhány városával, az ott kollégiumokkal többek között Szolnokkal, Makóval, Kalocsával. A kollégium mögött lévő sportpálya, amely több ezer fős lelátóval is rendelkezik 10 éve teljesen elhanyagolt, mint ahogy a város számos középülete, vagy a közeli gyógyfürdőn Sós-kúton található szálloda, amely privát

vátizációra vár.

A város büszke történelmi múltjára, különösen arra, hogy az erdélyi hadjárat utolsó heteiben Bem seregével együtt itt töltötte "utolsó éjszakáját" „Petőfi Sándor.

Emlékét egy körtefa őrzi, mely alatt állítólag utoljára megpihent.

Erről a fáról írta Kányádi Sándor „Petőfi körtefája” című versét.

Néprajzi, képzőművészeti, régészeti értékekben igen gazdag gyűjteménye van a város múzeumának, amely többek között bemutatja a térség jellegzetes állatvilágát is. A kulturális, közművelődési életet jelentősen meghatározza az Orbán Balázs Gimnázium és Kollégium.

Az intézmény igazgatója, valamint tanárai közül többen, a helyi képviselő-testület tagjai. Kiemelt figyelmet fordítanak a testvérvárosi kapcsolatok kiépítésére úgy Magyarországon, mint Svájcban. A testvérvárosok anyagi támogatását, segítségét az általános iskolák és a gimnázium fejlesztésére fordítják, - legutóbb így sikerült a Petőfi Általános Iskolába bevezetni a központi fűtést

Elismerésre méltó, példaértékű az ott élő magyarok hazaszeretete, szülőföldjük iránti elkötelezettsége, embersége, hite, kitartása. Az ott élő pedagógusok fáklyaként világítanak - őrzik népünk kulturális történelmi örökségét -, bíznak a szebb emberibb jövőben.

Gulyás Béla

Kollégium

KÉSZÜLT AZ OKTATÁSI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

Kiadja: a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség, a „Kollégiumokért” Sajtóalapítvány megbízásából

Felelős kiadó: Horváth István *Főszerkesztő:* Benda János *Alapító főszerkesztő:* dr. Benedek István

Rovatszerkesztők: Fuchsné Hattinger Zsuzsanna, Gulyás Béla, Takács Ernő, Dr. Csépe György, Pethes Zoltán,

Szerkesztőség címe: Körösy László Középfokú Kollégium 2500 Esztergom, Szent István tér 6. Tel./fax: 33/412-813

Terjesztés: Pethes Zoltán, Tel.: 30/9-376 - 042; *Előfizethető a kiadó címén:* 1417 BUDAPEST, Pf.: 11. Tel./fax: (1) 352-9601

E-mail: kollegiumiszovetseg@mail.matav.hu *Honlap:* www.kollegiumiszovetseg.matav.hu *Példányszám:* 1500 *Ára:* 112 Ft

HAJDANÁBAN-DANÁBAN. . . (Egy Batsányi-kollégista emlékeiből)

Mit evett a kollégista?

Ha népi kollégista éveimről kérdeztek, az első kérdések egyike így hangzott: - na és milyen volt a kaja?

Milyen is? Próbáljunk megválaszolni.

Íme: az alagsorban volt a konyha, mellette egy nagy ebédlőterem.

Itt reggeliztünk, ebédeltünk, vacsoráztunk. 28 kollégista, Szokolszky István igazgató, Fekete Pál nevelőtanár. Reggelire első időkben kizárólag rántott levest kaptunk, általában egy szelet kenyérral. Második évben vegyesen: tejeskávét és rántott levest, naponként váltva, szintén egy szelet kenyérral. Nem tudnám megmondani miért szerettem és szeretem ma is a rántott levest jobban a legfinomabb kakaónál, vagy tejeskávénál. Úgy vagyok vele, mint a kenyérral, meg nem unom soha. Ebédre nagyon sokszor ettünk úgynevezett unra-borsót, legtöbbször hús feltét nélkül, de - óh, áldott asszonyi leleményesség - mindig nyakon öntve egy kanálka zsírban pirított hagymával. Krumpli minden napra volt, leves, vagy főzelék formájában. Ez volt talán az egyetlen élelmiszer Szabó Pista, gazdasági felelősünk éléskamrájában, amely soha nem fogyott ki. Elentétben a többivel: liszt, zsír, tojás, tej, ezek nem igen vetették fel Pista menázi raktárát.

Erről sem illik ma már beszélni; nem is szándékozom ezzel zaklatni az utókort, csupán annyit bátorodom halkán, s nem panaszképpen

megjegyezni, hogy ezt a keveset is jórészt magunk koldultuk össze.

S mit tudott adni a parasztember háború után, akinek portájára bekopogtunk? Legtöbbször krumplit; egy kis lisztet, elvéve tojást; egy kis zsírt. Zárójelben: az állam a Nékosz költségvetéséhez kezdetben 18%-ban, majd 33%-ban járult hozzá.

Vasárnaponként, lekváros-buktát, egy szelet kalácsot, szezonban egy-egy szem almát is kaptunk. Ezekből repeta nem volt, pedig de sokan adtuk volna fele királyságunkat, lelki üdvösségünket is akár, egy pótagad kapros túrós lepényért.

Amit az imént a koldulásról mondtam nem szóbotlás, valóban rákerült időközönként a sor.

Íme, egy 1948 tavaszi gyűjtő utam röviden.

Jól emlékszem, mostoha anyámmal jártuk végig a viszonylag gazdag bakonyi falut, ahol laktunk, kis kocsit húztam, azon gondosan előkészített szütyők, szakajtókosarak, zsákok. Bekopogtunk, elmondtuk jövetelünk célját, volt, aki szó nélkül hozta a szakajtókosár lisztet, vagy, ami volt neki: búzát, kukoricát, rozst, krumplit. Ilyen helyeken - érezve a szeretet kisugárzását - fellelegezve, boldogan beszéltem a kollégista élet mindennapjairól, ha arról kérdeztek, de ahol addig nem adtak semmit, amíg el nem rebegtem miféle szerzet a kollégista, netán komenista(?), ott bizony a gyűlölködő tekintetek kereszttüzeben a kínok-kínját álltam ki. Soha az élet-

ben nem kéregettem, egyébként is a szegénylősebb fajtájúakhoz tartozom, el lehet képzelni milyen érzés volt így, cigány módra, kiskocsival végig koldulni a falut. A lelkem szenvedett, nyüzszített.

Emlékszem olyan helyre is, ahol jó előre bezárták előttünk a kaput, pl. Szalcer Tamás nagygazdánál. Egy unokatestvérem révén, később rokonságba kerültünk nevezett családdal. A sors iróniája, hogy alig pár év múlva nekik kellett elzarándokolniuk, akkor már tanácselnök apámhoz, valamiben segítségét kérve. Apám megadta a kért segítséget, bizonyítva, hogy egyetlen olyan nagylelkű uralkodó osztály nincs, mint a munkásosztály, amelyet gerinccel, tapintattal és teljes szívvel képviselt.

Mindent összevetve: eredményes volt a gyűjtő utam, társaimé is. Innen a több zsáknyi krumplit, kukoricát, gabonát - apám akkori munkaadója - az Állami Gazdaság szállította Veszprémbe. S ha már egyszer elmegy az ígás kocsí Veszprémbe, ne menjen üresen, felpúpozták tüzelőfával (bakonyival!), legyen mivel tüzelniük a nebulóknak.

Ami a koldulást illeti: Semmi nem múlik el nyomtalanul az ember életében. Vannak dolgok; amelyek csak a felszínt karcolják, mások lejjebb hatolnak, sebet ejtenek, Egyszer aztán sajogni kezd valami, legtöbbször azt sem tudod, mitől sajog és mi végre...

Kerner T.

Tisztelt Kollégák!

Mint ismeretes, Szövetségünk minden évben - szakmai munkájuk elismeréseként - *Kardos László Díjat* adományoz kollégiumi tanároknak.

Kérjük Önöket, hogy lehetőségeik szerint támogassák a Szövetséget abban, hogy az arra érdemes kollégák a későbbiekben is megfelelő erkölcsi és anyagi elismerésben részesüljenek.

Köszönettel fogadunk minden nemes adományt!

Környezetvédelmi Hét a ceglédi Dózsa Kollégiumban

A közoktatási intézmények általában - anyagi helyzetükből adódóan - ritkán képesek külső támogatás nélkül nagyszabású programok, fejlesztések megvalósítására. Ebben nyújtanak óriási segítséget a különböző alapítványok, kuratóriumok által kiírt pályázatok. Arra törekszünk, hogy megragadjuk a pályázatok kínálta lehetőségeket. Ebbéli igyekezetünk eredménye lett az idén szeptemberben megrendezett kollégiumi Környezetvédelmi Hét (2001. szeptember 10-15.), amelynek rendezvényein 30-40 diák vett aktívan részt.

A hét első napján környezetvédelmi vetélkedőt és "Sebzett Bolygó" címmel rajzversenyt szerveztünk. A vetélkedőn a tíz háromfős csapat, játékos feladatokon keresztül ismerhette meg, hogy milyen problémák

kal küzd ezen a téren a mai magyar társadalom. A rajzversenyen különböző technikákkal meglepően színvonalas, ötletes alkotások születtek.

A Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság közreműködésével másnap ellátogattunk a Ceglédhez közeli nyársapáti vadászházba. Itt hosszasan beszélgettünk a Cegléd határában élő vadfajokról és az ezen a vidéken élő madarakról. Közben a vadászok faismereti bemutatót tartottak a környék erdeiben, illetve túra keretében nagyvadakat is etettünk. Végül előadást hallhattunk a vadászat és a természetvédelem kapcsolatáról.

Szerdán túravezető segítségével egész napos kirándulást tettünk a természetvédelmi értékeiről híres Gerje-patak mentén, amely Dél-Pest megyén folyik keresztül. A túra a Cegléd külterületén fekvő Csíkos-szélnél kezdődött, (amely a Gerjében élő védett csíkos halról kapta a nevét) és gyalog haladtunk a patak mentén. Megismerkedtünk a vidék érdekes és ritka növény- és állatvilágával, mint a sziki őszirózsa, a magyar sóvirág, a piros lábú cankó, a bíbic és a gólyatöcs. Megvitattuk a Gerjét veszélyeztető szennyező-forrásokkal, az illegális vízhasznosítással szembeni fellépés lehetőségeit, gátjait. Befejezésüként megtekintettük a 4-es illetve a 40-es közlekedési út mentén fekvő vidéket, a Kis- és a Nagy-Gerje összefolyásának területét. Ez a "Ceglédi Rét" elnevezésű természetvédelmi terület, melynek legfontosabb védett növényei a pókbangó mellett a mocsári és a vitéz kosbor, illetve a réti kardvirág. Következő napon kézműves foglalkozást szerveztünk a diákoknak. Olyan természetes anyagokból ké-

szítettünk különböző használati tárgyakat és dísz tárgyakat, amelyek közvetlen környezetünkben fellelhetők, pl.: fűz vesszőből tálca; gyapjából labda, karkötő; csuhéból edényalátét, kukorica-Jancsi. A kollégium előkertjének szépítése céljából növényeket ültettek a diákok. A hét lezárásaként pénteken a ceglédi Vízkutató és Fűró Rt. (VIKUV) üdülőjében egy élménydús napot és éjszakát töltöttünk el. Az önfeledt szórakozás mellett (strandolás, közös főzés, éjszakai túra stb.) meghallgattunk egy előadást Cegléd ivóvíz-összetételéről (vas-szulfid-, mésztartalom), szennyezettségéről és a Cegléd környéki

termásvízkincsről. A héten szerzett ismeretekre alapozó kérdésekből, feladatokból vetélkedőt szerveztünk. A hét eleji rajzpályázat és vetélkedő díjazását is itt bonyolítottuk le.

Visszaérkezve a kollégiumba, a hét lezárásaként emlékfát ültettünk. Mielőtt hazautaztunk, megbeszéljük az eltelt egy hét tapasztalatait. Bízunk abban, hogy diákjainkban tudatosult, hogy környezetünk megóvása az emberiség globális feladata, s ahhoz, hogy ez közérthető legyen, a problémát lokális szinten igyekeztünk érzékeltetni. Reméljük, hogy ezen hét alatt a gyerekek olyan élményekkel gazdagodtak, amelyek meghatározóak lehetnek további életük, életvitelük szempontjából.

Tóttiné Kis-Péter Ildikó nevelőtanár

Zene vaságyra - Szolnokon Ötéves a Városi Kollégium

Kollégiumi tanárok a megmondhatóí, mennyire leleményes egy diákkonfesszion, ha elfogja a honvágy, vagy éppen feldobódott, "happy" hangulata van egy takaródó utáni éjszakai órán, amikor nem tud elaludni. Regényt lehetne megtölteni azokból az esetekből, amit csak úgy saját, vagy mások szórakoztatására "hoznak össze" a diákok.

Szolnokon "csoda" történt. Legális, kicsi csoda. Az 5. Sz. tagintézmény egyik szobájában felfedezték a fiúk, hogy lukak vannak az emeletes ágy üreges vaskeretén. Ahol pedig luk van, azt meg lehet fűjni, konstatálták.

Fűjták is szorgalmasan, napokon át. Beszállt a szoba teljes fiútársasága, próbák sora következett, ugyanis éppen közelgett a kollégium kulturális gálaműsora, ahová a szigorú elő-zsűri beavagolt a produkciót. Nos, ami kikerekedett ebből a zeneszámból, azt kikerekedett szemmel nézték a Városi

Művelődési és Zenei Központ diákjai a zsúfolásig megtelt színházteremben. A siker pedig frenetikus volt, hiszen volt ebben a műsor-számban egy történet, aminek volt eleje és vége, de leginkább a ritmus, a zene, a hangulat, az eredetiség varázsolta el a nézőket.

Ötéves a csaknem ezer diáknak otthont adó, a városi önkormányzat által 1996. augusztus 1-jén alapított önálló gazdálkodási jogkörrel bíró Szolnok Városi Kollégium. Ötéves a múltunk, de azon dolgozunk, hogy több évtizedes le-

gyen - mondta Jusztn László a diáknapi megnyitón. Az első éves kollégistákat Szalay Ferenc, Szolnok polgármestere fogadta - egy-egy emléklap átadásával emlékeztessé téve - a város diákpolgáiraivá. Ezt követte a gálaműsor, amelyben a vaságyra írt ritmusgyakorlaton túl többek között népdalcsokor, társastánc-, aerobic-, hangszeres- és ugróköteles bemutatók, tréfás monológ, székely népballada szórakoztatták a közönséget. Egy gitárduó megszólaltatta a Csend hangjait, Bach: Prelúdiumát pedig ezúttal tangóharmonikán lehetett meghallgatni.

A Városi Kollégium öt telephelyes intézmény, a tagkollégiumok a város öt különböző részén található. A kollégium bekapcsolódott a teljes körű minőségmenedzsment (TQM) intézményi szintű és a Comenius 2000 közoktatási minőségfejlesztési program második szintjének kidolgozásába. Az Arany János Tehetséggondozó Program keretében már két tanulócsoporthoz - összesen negyvenhét tanuló - második otthona a szolnoki kollégium.

A diáknapi rendezvényt a Városi Kollégium Diákszövetsége koordinálta. A diákszövetség 1996. december 18-án alakult meg, eddig 1.1 millió forinttal gyarapította a kollégisták életét.

A diáknapi program támogatói voltak: a Mobilitás Észak-alföldi Regionális Ifjúsági Iroda, a Városi Sportcentrum Kht., valamint a Városi Művelődési és Zenei Központ.

Csirke József

DSIDA JENŐ költőről Kalocsán

Dr. Lisztóczy László

Dr. Lisztóczy László irodalomtörténészt az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola tanárát látta vendégül a kalocsai Hunyadi János Középiskolai Kollégium Baráti köre.

A meghívás nem csak az irodalomtörténésznek, hanem az egykori kalocsai gimnáziumi tanárnak is szólt, aki 1965-69 között kezdte városunkban a pedagógus pályáját. Előadását, melyet *Dsida Jenő* költészetéről tartott megtisztelték egykori tanítványai, munkatársai is.

Nagy szeretettel és tisztelettel emlékeztek róla 30 év távlatából, magyar tanárként, és osztályfőnökként egyaránt.

Az egyik tanítványa így fogalmazott:

„A tanár úrnak köszönhetem, hogy tudom mit érdemes olvasni.”
Egy másik tanítványa arra emlékez-

tetett, hogy Lisztóczy tanár úr már akkor azt mondta „Gyerekek: *Dsida Jenő nagy költő*”.
Annak érdekében az elmúlt évtizedekben nagyon sokat tett, hogy minél többen megismerjék *Dsida* költői munkásságát, - a halál árnyékában élő költő életét.

Egerben létrehozta a *Dsida Jenő Baráti Kört*, melynek célja, az erdélyi költő, - a

határon túli magyar irodalom egyik kiemelkedően alakja, - munkásságának megőrzése, értékeinek felfedezése.

A kalocsai kollégistáknak és az egykori tanítványoknak nagy élményt jelentett a „magával ragadó” előadásmód, az a hitelesség, amivel a *Dsida* versek hangulatát, a költő és kora lelki világát, érzelemgazdagsá-

Néhány egykori tanítvány

gát ábrázolta.

Az őszinte kimondott szó, az őszinte életérzés, életöröm és az

ember sorsába elkerülhetetlenül ott lévő tragikum kendőzetlen mély árnyalatokban történő megfogalmazása közben mind a hallgatók, mind a tanár úr könnyeikkel küszködtek.

Jó volt egy órára szabadnak lenni, - szárnyalni a határon túli magyar irodalom egyik igaz lelkű költőjével *Dsida Jenővel*, aki tudta, hogy halálos beteg, - fiatalon meg fog halni, de gyertyalángként világított addig, ameddig a sors el nem fújta.

Gyertyaláng

*Gyertya vagyok az éjszakában,
fényért harcoló törpe bajnok.
Te sóhajtozol, Istenem,
s én jobbra hajlok, balra hajlok.*

*Csak gyöngén tartasz a kezekben,
mert lanyha szolgáló vagyok, vásóts
s ezért zizeg az esti szél:
a Te szomorú sóhajtasod.*

*Lehetőségek klostromában
annyi elrejtett fáklya-szent él!
Uram, hát mi az érdemem,
hogy megláttál és kiszemeltél?*

*Viaszk vagyok és rongy szövétnek,
mit se tanultam, mit se láttam
S Te tudod, hogy egy gyertyaláng
nagyon kevés az éjszakában.*

*Erdei sok-sok sétaúton
szemed már nagyobb éjt is vert át
és mégis viszel engemet:
lengő, libegő pislá gyertyát.*

*Neked köszönhetem, hogy néznek,
s hogy engemet is néha látnak,
s hogy csudálkozva bámulom
sötét ívét az égerfáknak.*

*Gyertya vagyok az éjszakában,
fényért harcoló gyöngé bajnok. –
Neheztelsz-e rám, én Uram,
hogy jobbra hajlok, balra hajlok?*

*Úgy szeretnék kedvedre égni
reszkető, boldog éji úton! –
Ha gyöngeségem fáj Neked,
sóhajts nagyot, - s én kialudtam.*

(Dsida Jenő)

Marcus Aurélius

*„Az emberek egymásért születtek.
Vagy tanítsd, vagy tûrd hát őket!”*

Ha nem tudnám, ki nem találnám, hogy e sorokat Marcus Aurélius (121-180) a neves filozófus császár vetette papírra görög nyelven, számtalan más aforizma és monológ mellett. Uralma éveit jórészt kénytelen hadjáratokban töltötte, s a harcok szüneteiben születtek meg az „Elmélkedések” című kötetei, szám szerint tizenkettő. E gyöngyszemek alapelvei a szabadság, a béke és a jóság. Feljegyzései tükrében Marcus Aurélius személyétől idegen a gőg, a megvetés, a türelmetlenség. Vezérlő gondolatai a megértés, a megbocsátás, a jóság, az alázat. Fontos számára a lélek belső békéje és egyensúlya, a gondolkodás. Mert szerinte a gondolkodó ember igazán szabad. Legfőbb tanítása: Légy jó és ne várj ezért jutalmat sem a földön, sem a túlvilágon!

Ennyiben emberi mintát szolgáltat számunkra. Az már más kérdés, hogy elveit a császári trónon nem valósíthatta meg teljesen. De megpróbálta, ami tőle tellett. Mentségére szolgálhat, hogy a korábban uralkodó Caligula és Néro császárok uralkodása alatt meglehetősen megromlottak Róma erkölcei.

Más vonatkozásban is Marcus Aurélius személyénél kötöttem ki. Éspedig az érett személyiség ismérveit kutatva böngésztem a szépirodalmat. Tudva, hogy az irodalom nagyjainál pontosabban fogalmazni nem vagyok képes. Aztán rábukantam Kosztolányi Dezső Marcus Aurélius című versére.

Ekkor ott tartottam, hogy érett, felnött személyiségnek intellektuális téren azt tekinthetem, aki önmagát és a körülötte lévő szűkebb és tágabb világok ésszerű gondolkodással próbálja felfogni és megérteni. Ahogy a maga korában Marcus Aurélius is tette. Aki a saját belső és külső dolgainak szövevényében az értelem, az intellektus fényénél kívánt rendet tenni. Kosztolányi szép szavaival vállalni kell a

*„valóság kö-iszonyatját
s szól : „ez van”, „ez nincsen”
„ez itt az igazság”, ez itt a hamisság”*

Emellett megfogalmazta e versében a költő az érett személyiség, a felnőttég egy másik faktorát, a toleranciát is:

*„...s járok mosolyogva,
Tanulva a tûrést,”*

Ez a faktor az interperszonális (személyközi) s az intraperszonális (személyükön belüli) alkalmazkodásnak lényeges eleme.

Természetesen az érett személyiségnek vannak még további jellemzői is, de ezekről máskor szólok.

Van egy harmadik okom is Marcus Auréliusról emlékezni. Ez pedig az, hogy Esztergom vidékét, a Garam-torkolatot ő jegyezte el az írott történelemmel. Nevezetesen a felvidéket, a Duna északi partját megszállva tartó germán törzsek – kvádok, markomannok, svévek – az i.u. 170-180 között a Garam és Ipoly völgyek táján általános támadásba lendültek a Római birodalom északi határát alkotó, ún. limes, a Duna-vonal ellen.

Marcus Aurélius hét ízben viselt ellenük hadjáratot, míg végül az említett germán törzseket a Duna északi partjától nem messze, saját területükön sikerült megtörnie. E csaták emlékét máig is örzi Rómában, a Piazza Colonnán Marcus Aurélius császár diadaloszlopa.

Ezen túl az a legenda, nekünk, esztergomiaknak szívet melengető érzés, hogy a fegyvernugvás röpke óráiban itt, az esztergomi Dunaparton és a szemben betorkolló Garam partján születtek meg a császár „Elmélkedései”. Ezek egyik gyöngyszemével kezdtem soraimat.

*Gajdár István
tanár*

Tisztelt Kollégák!

Végre lehetőség nyílt arra, hogy intézményi szinten is érmmel jutalmazzuk a szakmai munkában kimagasló eredményeket elérő kollégáinkat.

A KSZ ezüstözött bronz érméje kiváló lehetőséget nyújt erre. A hátoldala babérkoszorúval díszített, s mód van pl. a kiüntetett nevének feliratozására is.

Az érme megrendelhető a KSZ címén:

1068 Budapest, Városligeti fasor 10.

Tel./fax: (1) 352-9601

e-mail:

kollegiumiszovetseg.mail.matav.hu

Ára: 1500 Ft+ ÁFA

KÖZOKTATÁSI Szakmai Pályázat 2002

Az Oktatási Minisztérium közleménye

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

a közoktatási szakértői és pedagógiai szakmai szolgáltató tevékenység igénybevételéhez biztosított közoktatási célú előirányzat felhasználására

Az Oktatási Minisztérium a következőkben határozza meg a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény XX. Fejezetének 11/4/12. Értékelési és minőségbiztosítási programok fejezeti kezelésű előirányzat terhére biztosított támogatás igénylési, folyósítási, továbbá elszámolási rendjét.

Tartalom:

2. Támogatási keret, igényjogosultak, pályázati feltételek

- A KÖZOKTATÁS 2002 szakmai pályázat tartalmi - formai modellje

- Útmutató a KÖZOKTATÁSI Szakmai Pályázat 2002 pályázati adatlap kitöltéséhez

1. A támogatás célja:

- Lehetővé tenni, hogy a közoktatási intézmények fenntartói (állami, önkormányzati, kisebbségi önkormányzati, egyházi, felekezeti, alapítványi, magán) a működtetett óvodák, iskolák és kollégiumok számára igénybe vehessenek szakértői munkát, valamint olyan szakmai szolgáltatásokat, amelyek nem tartoznak a szolgáltató alapadatai közé, vagyis államilag nem finanszírozottak.
- A kialakítandó vagy már működő kistérségi társulások támogatásával biztosítani a hatékonyabb és szakmailag megalapozottabb oktatásszolgáltatást, valamint tanügyigazgatást.

2. Támogatási keret, igényjogosultak, pályázati feltételek

Támogatási keret: 250 millió Ft, mely a szakértői tevékenységet, illetve a pedagógiai szakmai szolgáltatást megrendelő önkormányzati, állami, továbbá nem állami, nem önkormányzati fenntartókat, valamint a közoktatási feladatellátó települési önkormányzati társulások gesztorait érinti. Érinti továbbá a pályázati kiírás 3. pontjában megnevezett szervezeteket. Megvalósulása a fenntartó és az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont együttműködésével valósul meg. A támogatás a közoktatási szakértői munka, illetőleg a pedagógiai szakmai szolgáltatás díjazását szolgálja.

3. Támogatandó tevékenységek

- 3.1. Az intézményvezetői pályázatok véleményezésével összefüggő szakértői tevékenység igénybevétele. Pályázhatnak az érintett közoktatási intézményfenntartók.
- 3.2. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 80. §-a alapján a jegyzők, főjegyzők törvényességi ellenőrzési feladatainak ellátásához, a nem állami, nem önkormányzati fenntartású intézmények törvényes működésének hatósági ellenőrzéséhez szakértő igénybevétele. A pályázatot a területileg illetékes jegyző, főjegyző nyújthatja be.
- 3.3. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 107. §-a alapján közoktatási intézmény szakmai ellenőrzéséhez szakértő igénybevétele. Pályázhatnak az érintett közoktatási intézményfenntartók.
- 3.4. A cigány kisebbségi oktatás, illetve felzárkóztató oktatás szakmai fejlesztéséhez szakértő igénybevétele. Pályázhatnak az érintett közoktatási intézményfenntartók.
- 3.5. A nemzetiségi oktatás szakmai fejlesztéséhez, a célkitűzések megvalósulásának ellenőrzéséhez és értékeléséhez szakértő igénybevétele. Pályázhatnak az érintett közoktatási intézményfenntartók.
- 3.6. Új kistérségi (tájegységi) társulások létrehozásának ösztönzése, valamint a már működő szakmai fejlesztések támogatása. A támogatást azok a fenntartók és közoktatási feladatellátó települési önkormányzati társulások gesztorai igényelhetik, akik új oktatásszolgáltatási, illetve tanügy-igazgatási társulást kívánnak létrehozni, illetve fejleszteni akarják már meglévő együttműködésüket.
- 3.7. Pedagógiai szakmai szolgáltatások körében a tantárgygondozói, szaktanácsadói rendszer kiépítése, fejlesztése. A támogatást a pedagógiai szakmai szolgáltatást nyújtó intézményfenntartók igényelhetik, részletes projektterv csatolásával.

3.8. Az intézmények támogatása a kétszintű érettségi vizsgára való felkészítés feladatainak ellátására.

Pályázhat minden érintett közoktatási intézményfenntartó e célból pedagógiai program készítésére, jóváhagyására, majd ennek alapján indítására.

Ha a pályázó különböző pályázati célokra benyújtott pályázataiban igényelt támogatások együttes összege meghaladja az 500 000 forintot, akkor az egyes pályázatokban vállalt önrészek együttes összege el kell érje a támogatási igények együttes összegének 20%-át.

4. A támogatási igény benyújtása

- 4.1. A támogatási igényeket pályázat formájában a pályázó székhelye szerinti OKÉV regionális igazgatósághoz lehet benyújtani személyes átadással, vagy postai küldeményként (postabélyegzőn szereplő dátum szerint) *2002. január 15-ig* két példányban. (Egy eredeti példány és az eredeti példány egy teljes másolata.)
- 4.2. Egy intézményfenntartó a 3. pontban felsorolt nyolc lehetőség közül maximálisan 3 különböző tevékenység-típusra adhat be pályázatot.
- 4.3. Egy intézményfenntartó maximálisan 5 pályázatot adhat be.
- 4.4. A pályázatokat kizárólag az 1. sz. mellékletben közölt tartalmi-formai modellnek megfelelő módon lehet benyújtani. Az ettől eltérő pályázat formai hibásnak minősül, és automatikusan kizárja magát az elbírálható pályázatok köréből. Ha a pályázó a pályázati kiírásban megengedettnél több pályázatot nyújt be, az formai hibának minősül, így az összes beadott pályázat automatikusan kizárásra kerül az elbírálható pályázatok köréből.
- 4.5. A pályázathoz csatolni kell a 2. sz. mellékletben közölt pályázati adatlapot 2 példányban kitöltve. (Az adatlap letölthető az OM honlapjáról, vagy beszerezhető az OKÉV regionális igazgatóságain.)
- 4.6. A pedagógiai szakértő igénybevételére fordítható támogatási igényhez mellékelni kell a feladatok ellátására vonatkozó szerződéstervezeteket, amelyeket az Országos Szakértői Névjegyzékben szereplő szakértőkkel, vállalkozásokkal, szakértőket foglalkoztató szervezetekkel vagy a szakértői munka szervezőivel kívánnak megkötni. A szerződéstervezetben a feladatot konkrétan elvégző szakértő neve mellett a szakértői névjegyzékben szereplő nyilvántartási számát is meg kell adni.
- 4.7. A pedagógiai szakmai szolgáltatásra fordítandó támogatás igényléséhez mellékelni kell a kiválasztott szakmai szolgáltatóval kötendő szerződéstervezetet.
- 4.8. A pályázati projekterveknek figyelembe kell venniük az intézményi sajátosságokat, utalva az iskola pedagógiai programjára, kiemelve azokat a konkrét célokat, amelyek az adott intézményre vonatkoznak.
- 4.9. Új kistérségi társulások esetén (3.6.) mellékelni kell a társuló fenntartók képviselőinek szándéknyilatkozatát.

5. Döntés, értesítés, a támogatás folyósítása

- 5.1. A támogatás biztosításáról és annak mértékéről a benyújtott projektervek és adatok figyelembevételével az Oktatási Minisztérium által felkért kuratórium javaslata alapján a közoktatási helyettes államtitkár dönt. A döntés teljesebb megalapozásához az OKÉV regionális igazgatóságai előminősítést végeznek.
- 5.2. A pályázatok eredményéről, az elnyert támogatás összegéről az OKÉV 2002. március 31-ig értesíti a pályázókat. A nyertes pályázókkal az OM támogatási szerződést köt. Az elnyert támogatás folyósítása a fenntartó részére a szerződés alapján történik.
- 5.3. A támogatás intézményi beruházásra és felújításra (felhalmozásra) nem fordítható!
- 5.4. A pályázati projekt futamideje 11 hónap. Az OKÉV regionális igazgatóságain igényelhető nyomtatványon a sikeres pályázók 2003. február 28-ig összegző szakmai értékelést és pénzügyi elszámolást kötelesek készíteni a projekt megvalósulásáról, s azt eljuttatni az OKÉV illetékes regionális igazgatóságára.

Az OKÉV a szakértői és szakmai szolgáltatói feladatok ellátását ellenőrizheti.

Amennyiben a fenntartónak visszafizetési kötelezettsége van, az elszámoláshoz csatolja be a visszafizetést dokumentáló terhelési értesítés (számlakivonat) másolatát.

Az elszámolási határidőtől függetlenül a jogosulatlan támogatást a költségvetés számára haladéktalanul vissza kell utalni.

Az összegző értékelés és beszámoló elkészítésének elmulasztása esetén a pályázó az érintett programból 2 évre kizárja magát.

Budapest, 2001. november

Dr. Pálincás József
oktatási miniszter

A kollégiumok életében a 2001/2002-es tanév nevelési programjuk átdolgozásának, illetve minőségügyi aspektusú továbbfejlesztésének a kezdetét jelenti.

A Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ e nagy munkát egy - véleményünk szerint hiánypótló - kézikönyv megjelentetésével kívánja segíteni. A könyv kollégiumi nevelés területén elismert szerzője a pedagógia és a nevelésszociológia elméletére, valamint a saját kollégiumi nevelői tapasztalataira támaszkodva foglalja össze a kollégiumi nevelési programok fejlesztésének és átdolgozásának igényeit és feladatait.

Külön értéket képvisel, hogy a szerző a fejlesztési tevékenység folyamatát a kollégiumokban is alkalmazható minőségbiztosítási rendszer kiépítésének lehetséges útjával és módjával szintetizálja. A kollégiumi nevelők mindennapi pedagógiai gyakorlatának segítésére számos konkrét példával illusztrálva mutatja be az elméleti alapokat. Különösen hasznosíthatóvá teszi a művet, megadva ezzel kézikönyvi jellegét, a mellékletekben közreadott csaknem 20 - a kollégiumi nevelőmunka sajátosságaira adaptált és a nevelési programfejlesztéshez jól használható - kérdőív, mérőeszköz.

Reméljük, hogy e "kézikönyvvel", a kollégiumi programfejlesztés és minőségbiztosítás tervezési feladatai mellett, a nevelőmunka gyakorlatában is folyamatosan használható könyvet adunk közre.

A Kiadó

MEGRENDELŐLAP

Ezúton megrendelem a a Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ kiadványát, melynek címe:

Vopaleczky György: Minőségbiztosítás és programfejlesztés a kollégiumban

A kiadvány ára: 2190 Ft (Áfával együtt)

Megrendelt példányszám:

Ára: Ft (Áfával)

Megrendelő neve:

.....

.....

(intézmény/magánszemély)

Címe:

.....

.....

Megrendelőként vállalom, hogy a kiadvány(ok) árát számla ellenében az átvételtől számított két héten belül a Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ számlájára utalom.

Dátum: 2001

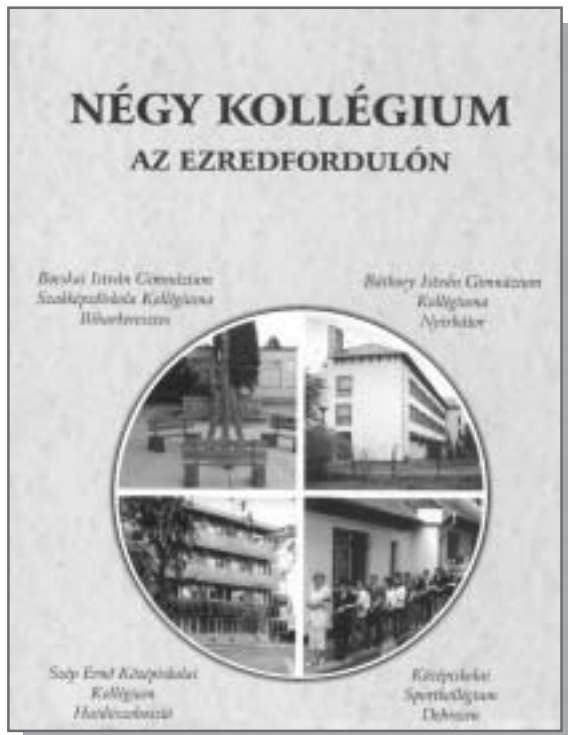
P. H.

.....

cégszerű aláírás

A megrendelőlapot az alábbi címre kérjük visszaküldeni:

**BÉKÉS MEGYEI HUMÁN FEJLESZTÉSI ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT
5600 BÉKÉSCSABA, LUTHER U. 5/B**

Egy újabb kollégiumi kiadvány látott napvilágot, melyben négy intézmény, a Báthory I. Gimnázium Kollégiuma (Nyírbátor), a Bocskai I. Gimnázium és Szakközépiskola Kollégiuma (Biharkeresztes), Középiskola Sportkollégium (Debrecen), és a Szép E. Középiskolai Kollégium (Hajdúszoboszló) diákjainak írásai, és különböző tanulmányok kaptak helyet a kollégium-pedagógiai és a diákélet témaköreiből.

A könyvben többek között helyet kapott a minőségbiztosítás és az önfejlesztő kollégiumi mozgalom kapcsolata, a kollégium szabadidejének szervezése, a tehetséggondozás tevékenységrendszere.

Csak remélni tudjuk, hogy egyre több kollégiumnak lesz módja ilyen jellegű kiadványokban bemutatni nevelési rendszerét, az intézményben folyó életet.

EGY NYAKAS-MAGYAR A XX. SZÁZADBÓL

(Gondolatok egy könyv olvasása közben)

Egy könyvet tartók a kezemben. Ritka eset: a könyv szerzőjét is, alanyát is, - akiről a könyv íródott - ismerem és tisztetem. Mindkettejüket másért, és másért.

A könyv címlapjáról rámtekintő, szelíd, szemüveges urat, a Tanár Urat, most is mint diák, egykori nebuló szemlélem, a könyv hátoldalán a szürös tekintetű szerzőt, Tatai Zolit a barátunk kijáró tisztelettel és szeretettel. Boldog és büszke lehet az a város, az-az iskola, akinek hosszú évtizedeken keresztül ilyen Ember, ilyen Tanárember tanította diákjait szépségesen-szép magyar anyanyelvének csínja-bínjaira, történelmére, erre a két, buktatókkal teli tantárgyra.

A Tanár Úr, aki méltán rászolgált a nagybetűs titulusra, nemcsak bibliai koron túli - 90 évet élt - éveinek száma miatt, hanem hajdú őseinek kemény, "nyakas" magyarságával is. A könyv címével nem értek egyet; nem illik az örökifjú emberre a vén jelző. Szerintem Ő maga tiltakozott volna ez ellen legelőbb. De hát ez persze a magánvéleményem.

A könyv szerkezetéről: a hármas tagoltság: - telitalálat (A-B-C). Tartalmukat tekintve: mindhárom rész tömény, tudományos igényességgel összeállított anyag.

Az első részben érezhető a tudós tanár-szerző pedagógus vénája, tanári gyakorlati munkában, tapasztalatokban gazdag éveit, bizonyos didaktikai, felépítésbeli finomságok.

Feltűnő a szerző-író tapintata, tárgyilagosságra törekvése. Mindemellett izgalma, lebilincselő, közvetlen az elbeszélésmódja.

A B-rész: Nyakas János alkotásai - az intimitások feltárásának erejével hat az olvasóra, legtöbbször - azt hiszem.

Az életmű részei ezek az írások, emlékezések, mind megannyi adalék egy nagyszerű élet egészéhez.

A C-rész: az emlékezések, ha lehet, még felfokozzák az előbb mondottakat, s még közelebb hozzák őt, a királynők városának, Veszprémnek, múlt századi érdekes emberét, a polihisztort, a szeretnivalón kedves embert, Nyakas-tanár urat.

Kerner T.

Drog-prevenációs nap

2001. október 9-én *"Legyél más, mint a többi, legyél egyéniség drog nélkül is!"* címmel, drog-prevenációs napot szerveztünk a ceglédi Dózsa György Középiskolai Kollégiumban. A rendezvény megvalósítására egy győztes pályázat adott lehetőséget, melynek kiírója és támogatója az Ifjúsági és Sportminisztérium volt. A pályázaton elnyert összeg 90.000 Ft. volt. A program szervezésébe aktívan bekapcsolódtak a kollégium diákjai is, akik nagy érdeklődést mutattak a téma iránt, noha azt hihetnénk, hogy a káros szenvedélyekkel kapcsolatos tájékoztatás már kissé unatja őket. Sikerült azonban olyan programokat összeállítani, amelyek nem a tiltásra helyezték a fő hangsúlyt, hanem arra, hogy minden

döntés a mi kezünkben van, minden ember saját maga felel cselekedeteiért és választásaiért.

Fontosnak tartottuk annak tudato-

sítását, hogy kollégistáink olyan életkorban vannak, amikor szokásaikat még képesek megváltoztatni, ha ők is akarják, s ez nagyon fontos lépés a megelőzés tekintetében.

sítását, hogy kollégistáink olyan életkorban vannak, amikor szokásaikat még képesek megváltoztatni, ha ők is akarják, s ez nagyon fontos lépés a megelőzés tekintetében.

A nap eseményei a következők voltak:

1. Dr. Kurdics Mihály nyugalmazott rendőr alezredes tartott előadást drogmegelőzés témakörben a kollégistáknak.
2. Bemutató foglalkozás önismeretből a tanárok és kollégiumvezetők számára.
3. Pest-megyei kollégiumok közötti vetélkedő, melynek címe: "Ne tedd, hogy élhess!"

A vetélkedőn Vác, Nagykörös, Nagykovácsi, Örkény és Cegléd csapata indult.

Eredmények:

- I. Nagykovácsi,
- II. Nagykörös,
- III. Cegléd,
- IV. Vác, V. Örkény.

A rendezvény egy jó hangulatú közös vacsorával zárult, ahol értékeltük a nap eseményeit, levontuk a következtéseket.

*Szabó Beatrix
nevelőtanár
a pályázat összeállítója*

Kalandos kirándulások

Hogy a Kedves Olvasó mindent értsen, kezdem egy rövid bemutatkozással. A Varga Katalin Gimnázium és a Városi Kollégium Arany János Tehetséggondozó Programjának 9. E. osztálya vagyunk. Az iskolai órák mellett rengeteg rendezvény színesíti hétköznapijainkat. Ilyenek a kollégiumi programhétvégék, amikor az ország legszebb városaiba, tájaira megyünk kirándulni. Első utunk Salgóháza felé vezetett. Ez a Salgótarján felől északra fekvő kistelepülés a Medves hegységben, gyönyörű környezetben fekszik. Végigbarangoltuk a Petőfi-ösvényt - ahol nagy költőnk is járt - a salgói vártól

a szlovák és magyar határ által ketészelt somoskői várig, jártunk a Kis-Salgón, a Boszorkány-kőnél, ahol egy geológiai tanösvényen is végigmentünk. Meglátogattuk a barnaszén és bazaltkő bányászatról korábban ismert vidék szabadterri kötárát és kőbányáját.

Legutóbb Debrecenbe, hazánk második legnagyobb városába utaztunk. A „kálvinista Rómában” egy kedves idegenvezető, Szabadi Imréné kalauzolt bennünket. A Petőfi-szobor és Fazekas Mihály emléktáblája után az 1912-ben épült, Zsolnay-majolikával díszített megyeházát néztük meg, ahol a Fehér

Ló Szálloda állt régebben. Nagy élmény volt felmenni a Péchy Mihály tervezte Református Nagytemplom tornyába. A Református Kollégium múzeumában megnézhattuk, milyen taneszközökkel tanult itt Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc, Arany János, Móricz Zsigmond. Nagyon rendezettnek találtuk Debrecen utcáit, esztétikusan, szépen vannak kiépítve. A Nagyerdőben a Debreceni Tudományegyetem épületét és a mögötte fekvő Botanikus kert különleges növényeit néztük meg. Megtudtuk azt is, hogy a kétféle kötetes egyetemi könyvtár a budapesti Széchenyi könyvtár után második legnagyobb nemzeti gyűjteményünk. A kirándulás zárásaként a debreceni állatkertben tettünk egy sétát, majd sok új élménnyel gazdagodva tértünk haza.

*Tóth Katalin
diákújságíró*